

YLIOPISTOJEN RAHOITUKSESSA RAKENTEELLINEN VÄÄRISTYMÄ

Valtioneuvosto jakoi 10.3.2011 julkisoikeudellisille yliopistoille valtion vastinrahaa 175 miljoonaa euroa. Tuon summan yliopistot saivat 2,5-kertaisena vuoden 2010 loppuun mennessä hankkimiensa yksityisten lahjoitusten 70 miljoonan euron kokonaissummasta. Valtion vastinraha annettiin yliopistoille varsinaisen valtionrahoituksen lisäksi.

Ruotsinkielisille yliopistoille kolmannes vastinrahasta vuonna 2010

Kaksi ruotsinkielistä yliopistoa, Åbo Akademi ja Svenska handelshögskolan saivat valtiolta yhteensä 60 miljoonaa euroa eli 34 prosenttia jaetun vastinrahoituksen kokonaissummasta. Tämä on outoa varainsiirtoa ennestään varakkaille yliopistoille, koska annetuilla summilla ei ole koulutuspoliittista perustetta. Erityisen kyseenalaista asiassa on lisäksi se, että suurimmat yksittäiset rahasiirrot tehtiin ruotsinkielisille yliopistoille, joiden aloituspaikkamääriä valtion tulisi jatkossa tarkastella erityisen kriittisesti. Nykyisin jo yleisesti tiedostetaan, että ruotsin kieleen perustuvien, täysin ylimitoitettujen kielikiintiöiden vuoksi yliopistokoulutus ei kohtele Suomessa kieliryhmiä tasapuolisesti. Siten rahan kohdentaminen väärin perustein ei edistä oikeudenmukaisuuteen pyrkimistä.

Erikoista vastinrahoituksen jakoperusteluissa on myös maininta, että yliopistoille maksettu vastinrahoitus kohdennetaan yliopistojen peruspääomaan, jonka tuotot yliopisto voi käyttää haluamallaan tavalla. Mikään ei siis estäne yliopistoja laittamasta saatuja vastinrahoja esimerkiksi sijoitustoimintaan tai maksamasta takaisin suurlahjoittajilta saadut lahjoituserät korkoineen päivineen kiitoksena siitä, että yliopisto onnistui saamaan lahjoituksen turvin valtion ”ilmaista” vastinrahaa 2,5-kertaisena.

YLIOPISTON NIMI	Valtion vastinrahaan oikeuttavat rahalahjoitukset 2010 loppuun mennessä Milj. €	Valtion vastinrahoitus julkisoikeudellisille yliopistoille 10.3.2011 Milj. €	Opiskelijoita yhteensä v. 2009 ³	Valtion vastinrahoitusta oppilasta kohden €/oppilas	Vastinrahoitus %-osuus valtionrahoituksesta ⁴ 2010
Svenska handelshögskolan	12,7	31,8	2316	13718	195
Åbo Akademi	11,3	28,2	6245	4508	40
Helsingin yliopisto	10,7	26,7	35258	759	7
Turun yliop. (sis. TKKK:n)	8,9	22,2	18557	1194	14
Oulun yliopisto	5,7	14,4	15661	918	10
Itä-Suomen yliopisto	4,6	11,4	13776	829	9
Vaasan yliopisto	4,4	11,1	4552	2438	40
Lappeenrann. teknill. yliop.	3,6	9,1	5706	1591	21
Jyväskylän yliopisto	3,1	7,7	13496	569	6
Tampereen yliopisto	2,1	5,2	15163	342	5
Sibeliuksen Akatemia	1,8	4,6	1353	3365	15
Lapin yliopisto	1,1	2,8	4634	603	8
Teatterikorkeakoulu	alle 1 ²	0	389	0	0
Kuvataideakatemia	alle 1 ²	0	265	0	0
Aalto-yliopisto ¹	-	-	19843		
Tampereen teknill. yliop. ¹	-	-	11241		
Yhteensä	70	175	168455		

1 Säätiömuotoiset yliopistot eivät kuulu vastinrahoituksen piiriin

2 Lahjoitusten määrä jäi alle 1 milj. euron, joka oli raja vastinrahoituksen saannille

3 Opetus- ja kulttuuriministeriön Kota-tietokanta

4 Yliopistojen pääasiallinen rahoitus koostuu varsinaisesta valtionrahoituksesta ja määräytyy yliopistolain (2009) perusteella. Rahoitus kohdennetaan yliopistoille laskennallisin perustein, joissa otetaan huomioon toiminnan laajuus, laatu ja vaikuttavuus sekä muut koulutus- ja tiedepoliittiset tavoitteet. Rahalahjoitukset ja valtion vastinrahoitus täydentävät yliopistojen rahoitusta.

Opetus- ja kulttuuriministeriön Kota-tietokannasta on taulukkoon liitetty yliopistojen opiskelijamäärät. Siten valtio jakoi vastinrahoitusta yhtä opiskelijaa kohden ylivoimaisesti eniten Svenska handelshögskolanille eli 13700 euroa/oppilas. Åbo Akademi sai vastaavasti 4500 euroa eli toiseksi eniten. Kuudella yliopistolla valtion vastinrahoituksen määrä jäi alle 1000 euron/oppilas ja Teatterikorkeakoulu ja Kuvataideakatemia jäivät täysin ilman vastinrahoitusta.

Vertailu voidaan tehdä myös suhteuttamalla vastinrahoituksen määrä yliopistojen varsinaiseen valtionrahoitukseen. Hankenin saaman vastinrahoituksen (31,8 milj. euroa) osuus valtionrahoituksesta (16,3 milj. euroa) on huikea 195 prosenttia. Åbo Akademi ja Vaasan yliopistolla vastaavat osuudet olivat 40 prosenttia. Teatterikorkeakoulun ja Kuvataideakatemia luvut olivat siis 0 prosenttia. Muilla yliopistoilla vastinrahoituksen osuudet vaihtelivat 21 ja 5 prosentin välillä.

Vastinrahaa jälleen jaossa vuonna 2011 yli 210 miljoonaa

Yliopistojen vastinrahaa jaetaan seuraavan kerran syksyllä 2011. Yliopistojen parhaillaan meneillään olevan yksityisten lahjoitusten keräys jatkuu 30.6.2011 asti. Valtion vuoden 2011 talousarviossa on julkisoikeudellisten yliopistojen pääomasijoituksiin varattu kaikkiaan yli 211 miljoonaa euroa. Syksyllä ilmeisesti maksetaan samoille ruotsinkielisille yliopistoille ylisuuret tukiaiset, kun taas suomenkielisille yliopistoille jää vain rippeitä. Kun viiden prosentin kielivähemmistöä palveleville ja muutenkin varakkaille yliopistoille valtio jakaa kolmanneksen varoista, ei asiaa tule sivuuttaa olan kohautuksella. Tällainen rahoitusmalli ei ole tasapuolista eikä oikeudenmukaista.

Syrjintä on todellisuutta Suomessa

Suomessa ennestään useilla yhteiskunnan alueilla vallitseva kielienemmistön syrjintä on nyt löytänyt yliopistojen rahoituksesta täysin uuden muodon. Ennestään suomenkielisen enemmistön syrjintää ovat edustaneet mm. jokaiselle koululaiselle säädetty pakkoruotsin opiskelu, yliopistokiintiöt ruotsinkielisille nuorille ja heistä joka toiselle pääsyn yliopistoon (kaikki heistä eivät niihin pääsisikään omien kykyjensä perusteella, vaan siihen on tarvittu järjestelmä, joka takaa ohituskaistan) , Ylen 17 prosentin osuus ruotsinkieliseen ohjelmatuotantoon, opetusministeriön vuotuisista kulttuurimäärärahoista 8 prosenttia ruotsinkielisille hakijoille, Ahvenanmaan kohtuuton tukeminen ja Ahvenanmaan suoranainen kielirasismi suomen kieltä ja suomenkielisiä kohtaan sellaisissa perusasioissa, jotka Manner-Suomessa on pidetty kuuluvan ruotsinkieliselle kielivähemmistölle aina itsestään selvyytensä.

Syrjintää suomenkielistä enemmistöä kohtaan harjoittaa näkyvimmin eduskunta päätöksillään. Rahaa lapioidaan kaksikielisyyden nimissä ruotsinkieliselle puolelle kohtuuttomasti. Milloinkohan kaksikielisyyden kustannusten suuruus uskallettaisiin kertoa kansalaisille? Yksittäisistä ministeriöistä näkyvimmin syrjintää harjoittaa opetus- ja kulttuuriministeriö, kuten yliopistojen rahoituksessakin tapahtuu.

6.6.2011

Leo Havukainen
Valtiot. maist.
Mikkeli

Herbert Lechner
Pankinjohtaja, eläkk.
Espoo

Seppo Satamo
Kasv.t. lis., lehtori
Valkeakoski